

Seniorikerho Evergreen ry
Timo Lepola

Retkiohjelma: Jokioisten museorautatie ja Jokioisten kartano

Aika 10.9.2026 klo 8:00-19:00

Evergreen järjestää syyskesällä 2026 tutustumisretken Lounais-Hämeeseen ja siellä tarkemmin kahteen kohteeseen: Jokioisten Museorautatien historiaan ja sen kunostettuun kalustoon sekä Jokioisten historialliseen kartonomiljööseen.

Jokioisten Museorautatie on 14 kilometrin pituinen kapearaiteinen museorata, joka sijaitsee Jokioisten ja Humppilan kunnissa Lounais-Hämeessä. Se on Suomen ainoa nykypäiviin säilynyt yleiselle henkilö- ja tavaraliikenteelle avoinna ollut kapearaiteinen rautatie, raideleveys 750 mm. Museorautatien asemat ovat Humppila, Jokioinen ja Minkiö, jossa toimii kapearaidemuseo. Museo käsittää alkuperäiskuntoisen asemarakennuksen ja ratapihalla ja kalustohallissa olevat veturit ja vaunut. Rautatiekalusto on peräisin useilta Suomessa toimineilta kapearaiteisilta rautateiltä.

Jokioisten Rautatie avattiin v 1898 ja se kulki Humppilan rautatieasemalta Jokioisten kautta Forssaan. Henkilöliikenne radalla lopetettiin v 1954 ja tavaraliikenne v 1974, jolloin Forssan ja Jokioisten välinen rautatie purettiin.

Jokioisten kartano oli aikanaan Suomen suurin kartano. Vielä 1918 kartanon maat käsittivät n. 32000 hehtaaria. Kartanon päärakennus on Suomen varhaisimpia uusklassisia rakennuksia ja se valmistui v. 1798. Kartanoa ympäröi laaja puistoalue ja runsaasti 1800 luvun alussa rakennettuja rakennuksia. Vanha parsinavetta vuodelta 1890 toimii vuodesta 2007 modernisoituna Tietotalona. Jokioisten kartano on perustettu v 1562, ja sen ympärillä oleva puisto on alkujaan 1600 luvulta. Kartanosta kasvoi merkittävä teollisuuskeskus maaherra Ernst Gustaf von Willebrant in ja hänen vaimonsa, Vendla Gustava von Wright in, omistusaikana (1791-1820). Maatalouden lisäksi kartanossa oli sahateollisuutta, tiilitehdas, verkatehdas, rautaruukki, naulatehdas ja lankavetäjä sekä olutpanimo ja viinatehdas.

Kartanolla on ollut vuosien saatossa lukuisia merkittäviä omistajasukuja. Viimeinen suurkanon omistaja oli Alfred Kordelin, jonka kuoltua kartano siirtyi Suomen valtion omistukseen 1918. Valtion omistuksesta maata luovutettiin mm torpparilaitoksen purkamisen yhteydessä (750 maatilaa), mutta kartanossa oli koko ajan valtion omaa toimintaa viimeksi Luonnonvarakeskuksen (Luke) tutkimuslaitoksia.

Valtio päätti myydä kartanon ja siihen myyntihetkellä kuuluneet maa-alueet (mm.96 ha peltoa) v. 2019 tarpeettomana, ja kartano on nykyisin yksityisomistuksessa. <https://www.jokioinen.fi/kulttuuri-ja-matkailu/kulttuuri/jokioisten-historia/kartanon-ja-kunnan-historiaa/>

Käymme myös tutustumassa Suomen vanhimpin lukeutuvaan Jokioisten v 1631 valmistuneeseen puukirkkoon. Kirkko sai uusgoottilaisen ulkoasunsa ja tornin v 1862 Carl Albert Edelfelt in piirustusten mukaan. **Suomen kaunein kirkko:**

Jokioisten kirkko

Matkan ohjelma

8:00 Lähtö Kiasman edessä olevalta linja-autopysäkiltä

10:00 Saapuminen Humppilan asemalle (Asemantie 7) linja-autolla, minkä jälkeen siirrymme alikulkutunnelin kautta Museorautatien asemalle.

10:05 Humppilan asema-alueen lyhyt esittely ja tutustuminen asemaan.

10:30 Museojunamatka Humppilasta Jokioisille. Matkan aikana junan konduktööri kertoo Jokioisten rautatiestä.

11:15 Saapuminen Jokioisille. Siirtyminen Jokioisten asemalta lounasravintola Wendlaan Jokioisten kartanoalueelle. Siirtyminen kävelen (reilut 500 m).

11:30 Lounas lounasravintola Wendlassa. Lounasravintola Wendla Jokioinen Forssa | Kurkkaa menut!

12:15 Opastettu kierros kartanoalueelle ja Jokioisille.

Kävelykierrokset tehdään kartanon alueella sekä Ferrarian ruukin rannassa. Omalla linja-autolla käydään myös tutustumassa Jokioisten kirkkoon, joka on pari kilometriä kartanoalueesta

14:15 Opastettu kierros päättyy ja linja-auto saapuu Jokioisten asemalle, jossa nousetaan museojunan kyytiin kohti Minkiötä.

14:35 Museojuna saapuu Minkiölle. (Kiipuntie 49) Opastettu kierros Minkiön asema-alueeseen ja veturitalleihin tutustuen. Halukkailla on mahdollisuus kokeilla resiinalla ajoa.

15:10 Pullakahvit Minkiön aseman kahviossa

15:30 Linja-auto lähtee paluumatkalle.

15:45 Poikkeamme Humppilan Lasi -kauppakeskuksessa Kauppakeskus – Kauppakeskus Humppilan Lasi

17:00 Matka jatkuu Helsinkiin Mannerheimin aukion pysäkille, jonne saavumme n klo 19:00.